

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

16 février 2022

PROJET DE LOI**modifiant le Code pénal
en ce qui concerne le droit pénal sexuel****AMENDEMENTS**

*Voir:*Doc 55 **2141/ (2020/2021):**

- 001: Projet de loi.
- 002 à 005: Amendements.
- 006: Rapport de la première lecture.
- 007: Articles adoptés en première lecture.
- 008: Avis du Conseil d'État.
- 009 à 012: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

16 februari 2022

WETSONTWERP**houdende wijzigingen aan het Strafwetboek
met betrekking tot het seksueel strafrecht****AMENDEMENTEN**

*Zie:*Doc 55 **2141/ (2020/2021):**

- 001: Wetsontwerp.
- 002 tot 005: Amendementen.
- 006: Verslag van de eerste lezing.
- 007: Artikelen aangenomen in eerste lezing.
- 008: Advies van de Raad van State.
- 009 tot 012: Amendementen.

06397

N° 125 DE MME MATZ

Art. 6

Dans l'article 417/6 proposé, compléter le paragraphe 3 par un 3°, rédigé comme suit:

"3° l'acte est ou peut être considéré comme de la prostitution."

JUSTIFICATION

Quel que soit le nombre d'années d'âge au-dessus ou au-dessous de l'âge de la majorité sexuelle, le mineur ne peut consentir à sa propre prostitution. Il s'agit d'une présomption irréfragable d'absence de consentement.

Le Protocole additionnel de Palerme de 2000 à la Convention ONU de lutte contre la traite des êtres humains et la Convention de Lanzarote de 2007 obligent l'État belge à qualifier d'exploitation sexuelle la prostitution des mineurs et, partant d'abandonner toute référence à la possibilité d'un quelconque consentement de leur part à celle-ci et ce, même à partir de 16 ans.

Le présent amendement énonce le principe selon lequel le mineur d'âge ne peut jamais être réputé consentir à sa prostitution même si celui-ci a atteint l'âge de la majorité sexuelle.

Vanessa MATZ (cdH)

Nr. 125 VAN MEVROUW MATZ

Art. 6

Het voorgestelde artikel 417/6, § 3, aanvullen met een bepaling onder 3°, luidende:

"3° de daad prostitutie is of als dusdanig kan worden beschouwd."

VERANTWOORDING

Minderjarigen, ongeacht of zij al dan niet reeds seksueel meerderjarig zijn, kunnen niet toestemmen in de eigen prostitutie. In dezen is sprake van een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming.

Bij het Protocol van Palermo van 2000, een aanvullend protocol bij het VN-Verdrag ter bestrijding van mensenhandel, alsook bij het Verdrag van Lanzarote van 2007, is de Belgische Staat ertoe verbonden prostitutie van minderjarigen te kwalificeren als seksuele uitbuiting. Derhalve mag geenszins worden verwezen naar de mogelijkheid van eender welke toestemming van een minderjarige in die daad, zelfs niet wanneer die minderjarige de volle leeftijd van 16 jaar bereikt heeft.

Dit amendement beoogt het principe te verankeren dat minderjarigen nooit kunnen worden geacht in de eigen prostitutie toe te stemmen, zelfs niet als ze al seksueel meerderjarig zijn.

N° 126 DE MME **MATZ**
(en remplacement de l'amendement n° 90)

Art. 5

À l'article 417/5 proposé, remplacer l'alinéa 3 par ce qui suit:

“Il n'y a pas davantage de consentement lorsque l'acte à caractère sexuel a été commis en profitant de la situation de vulnérabilité d'une personne altérant significativement son libre arbitre, due notamment:

1° à un état:

a) d'inconscience;

b) de sommeil;

c) de peur;

2° à l'influence:

a) de l'alcool;

b) de stupéfiants;

c) de substances psychotropes ou de toute autre substance ayant un effet similaire;

3° à une maladie;

4° à une infirmité;

5° à une déficience physique ou mentale.”

JUSTIFICATION

L'objet du présent amendement est d'éviter des conséquences non souhaitées par les auteurs du texte en veillant à ce que le juge dispose d'une marge d'appréciation suffisante par rapport aux éléments à partir desquels une présomption irréfragable de non-consentement peut être déduite.

Nr. 126 VAN MEVROUW **MATZ**
(ter vervanging van amendement nr. 90)

Art. 5

In het voorgestelde artikel 417/5, het derde lid vervangen als volgt:

“Er is evenmin sprake van toestemming wanneer bij het plegen van de seksuele handeling misbruik is gemaakt van iemands kwetsbare toestand die de vrije wil significant aantast, met name ten gevolge van:

1° een toestand van:

a) bewusteloosheid;

b) slaap;

c) angst;

2° de invloed van:

a) alcohol;

b) verdovende middelen;

c) psychotrope stoffen of enige andere substantie met een soortgelijke uitwerking;

3° een ziekte;

4° een gebrek;

5° een lichamelijke of geestelijke onvolwaardigheid.”

VERANTWOORDING

Dit amendement heeft tot doel bepaalde, door de indieners van het wetsontwerp niet gewenste gevolgen te voorkomen. Daarom strekt dit amendement ertoe de rechter voldoende armslag te bieden aangaande de aspecten waaruit een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming kan worden afgeleid.

La volonté de l'auteur de l'amendement est de maintenir une présomption de non-consentement dans une série de situations, mais de conférer un pouvoir d'appréciation plus important au juge par rapport aux éléments déclencheurs de cette présomption.

Il faut en effet éviter que la situation de vulnérabilité de la victime suffise à enclencher la présomption irréfragable de non-consentement. Le fait qu'une personne ait consommé de l'alcool ou une substance stupéfiante ou psychotrope ou soit malade, infirme ou déficiente mentale ou physique ne saurait suffire en soi.

Encore faut-il que l'auteur ait profité de la situation de vulnérabilité, c'est-à-dire que sans celle-ci il n'aurait pas commis l'acte à caractère sexuel ou que sans celle-ci la victime n'y aurait pas consenti.

Cela signifie par exemple qu'il n'y a pas automatiquement viol lorsque la victime a consommé des produits ou lorsqu'elle est malade ou déficiente mentale. Il faut encore que l'auteur ait profité de cette situation pour commettre son acte.

En prévoyant que l'auteur de l'acte sexuel doit avoir profité de la situation de vulnérabilité de la victime, le présent amendement confère un pouvoir d'appréciation au juge qui devra estimer, au vu des circonstances de l'espèce, si c'est la situation de vulnérabilité qui a rendu possible l'acte sexuel ou non.

Encore faut-il également que la situation de vulnérabilité ait altéré significativement le libre arbitre de la victime. Dans sa forme actuelle, le texte exige uniquement une altération du libre arbitre. Or, dans la plupart des situations de vulnérabilité évoquées dans le texte, le libre arbitre est toujours altéré, au moins légèrement. Un ou deux verres d'alcool, un joint, un médicament psychotrope, une maladie, une infirmité, une déficience physique ou mentale altèrent toujours le libre arbitre dans une mesure très variable. En déduire automatiquement et irréfragablement une absence de consentement, alors qu'il s'agit souvent d'une légère altération du libre arbitre, ne correspond pas aux intentions des auteurs de la réforme et risque de conduire à des condamnations lourdes alors qu'un consentement avait été donné par une personne ayant bu deux ou trois verres de vin ou par une personne légèrement déficiente mentale.

En prévoyant que la situation de vulnérabilité de la victime doit avoir altéré significativement son libre arbitre, le présent

De indienster van het amendement wil in een aantal situaties een vermoeden van afwezigheid van toestemming behouden, maar de rechter ook een grotere beoordelingsbevoegdheid geven aangaande de aspecten die aanleiding kunnen geven tot dat vermoeden.

Het is immers zaak te voorkomen dat de kwetsbare toestand van het slachtoffer volstaat om aanleiding te geven tot het onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming. Dat iemand alcohol of verdovende of psychotrope middelen heeft ingenomen, ziek is of een geestelijk of lichamelijk gebrek heeft, is op zich onvoldoende.

De dader moet ook misbruik van die kwetsbaarheid hebben gemaakt, wat betekent dat hij zonder die kwetsbaarheid niet tot de seksuele handeling zou zijn overgegaan of dat het slachtoffer zonder die kwetsbaarheid geen toestemming zou hebben gegeven.

Dat impliceert bijvoorbeeld dat er niet automatisch sprake is van verkrachting indien het slachtoffer bepaalde middelen heeft ingenomen of ziek is of een geestelijk gebrek heeft. Bovendien moet de dader misbruik hebben gemaakt van die situatie om de daad te plegen.

Door te bepalen dat de dader van de seksuele handeling misbruik moet hebben gemaakt van de kwetsbare toestand van het slachtoffer, zou dit amendement een beoordelingsbevoegdheid geven aan de rechter, die dan op basis van de specifieke omstandigheden zou moeten inschatten of de seksuele handeling al dan niet door die kwetsbare toestand mogelijk werd gemaakt.

Daarenboven moet de kwetsbare situatie de vrije wil van het slachtoffer significant hebben aangetast. In zijn huidige vorm eist het wetsontwerp alleen een aantasting van de vrije wil. In de meeste kwetsbare toestanden die in het wetsontwerp worden opgesomd, is er echter altijd sprake van een op zijn minst lichte aantasting van de vrije wil. Een of twee glazen alcohol, een joint, een psychotroop geneesmiddel, een ziekte, een gebrek, een lichamelijke of geestelijke onvolwaardigheid veranderen altijd de vrije wil in een zeer veranderlijke mate. Daaruit afleiden dat er sprake is van een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming, terwijl de vrije wil vaak slechts licht is veranderd, strookt niet met de intenties van de initiatiefnemers van de hervorming en kan leiden tot zware veroordelingen terwijl toestemming werd gegeven door iemand die twee of drie glazen wijn had gedronken of die een licht geestelijk gebrek heeft.

Door te bepalen dat de kwetsbare toestand van het slachtoffer significant moet zijn aangetast, zou dit amendement een

amendement confère un pouvoir d'appréciation au juge qui devra estimer au vu des circonstances de l'espèce si l'altération du libre arbitre était suffisamment importante pour permettre d'en déduire une absence de consentement ou non.

Vanessa MATZ (cdH)

beoordelingsbevoegdheid geven aan de rechter, die op basis van de specifieke omstandigheden zou moeten inschatten of de vrije wil voldoende werd aangetast om eruit af te leiden of al dan niet sprake was van afwezigheid van toestemming.